

Notat til KDU

Kommune.....

Arkivsak:

Saksbehandler:

Saksgang	Møtedato
Kommunedirektørutvalg i Follo	21.10.2022

Samarbeid for tilbud til yngre personer med demens

Forslag:

Kommunedirektørutvalget i Follo anbefaler at kommunene selv ivaretar tilbud til yngre personer med demens. Kommunedirektørutvalget i Follo anbefaler at Helsegruppen i Follo opprettholder erfaringsdeling om gode tilbud og tjenester for gruppen.

Kort oppsummert:

Folloregionen IPR fattet følgende vedtak i møte 08.04.22:

Folloregionen IPR ber kommunedirektører/rådmenn se på grunnlag og muligheter for interkommunalt samarbeid for tilbud til unge med demens. Det bes om tilbakemelding innen utgangen av 2022.

Saken følges opp av helse-nettverket.

Helsegruppen fikk oversendt overstående vedtak fra kommunedirektørutvalget mai 2022.

Faktaopplysninger:

Bakgrunn

Yngre personer med demens er personer under 65 år som får en demensdiagnose. Det antas at det i Norge i dag er minst 2 000 under 65 år som har demens.

Helsegruppen består av kommunalsjefene for helse- og omsorgstjenestene i kommunene Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås. Vestby deltar ikke i samarbeidet. Helsegruppen har ansvaret for å ivareta kommunenes forpliktelser i samhandlingen med Akershus universitetssykehus, faglige ansvar for utviklingen av det helsefaglige kommuneoverbyggende arbeidet i regionen, samt ansvar for samarbeidsprosjekter innad i Folloregionen.

Helsegruppen har behandlet forespørselen fra Kommunedirektørutvalget, på vedtak gjort i Folloregion IPR, i to møter. Først et møte med gjennomgang av kommunens tilbud/tjenester til yngre personer med demens og deretter et møte med vurdering av grunnlag og muligheter for interkommunalt samarbeid for tilbud til yngre personer med demens.

Tjenestene i kommunene

Kommunen skal sørge for at innbyggere og personer som oppholder seg i kommunen får nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Alle kommunale helse- og omsorgstjenester skal individuelt tilpasses behov uavhengig av alder og diagnose. Kommunene har bredt tilbud til personer med demens innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Tjenestene har til formål å forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom og nedsatt funksjon. Tjenestene omfatter blant annet tjenester i hjemmet, praktisk bistand, institusjonsplasser og dagsenter for personer med demens. Kommunen har også ansvar for pårørende og skal blant annet tilby nødvendig pårørendestøtte i form av opplæring og veiledning, og avlastningstiltak.

Helsegruppen har gjennomgått hver kommune sitt tilbud/tjenester til yngre personer med demens. Kommunene har alle flere ulike tilbud til personer med demens, og deres pårørende. Det er egne institusjonsplasser, omsorgsbolig med heldøgns bemanning, korttidsplasser, ulike botilbud, avlastningsplasser og dagsenterplasser. Kommunene ser at det er et større behov for individuell tilpassing ved tildeling av tilbud til yngre personer med demens, ved at tradisjonelle tjenester ikke nødvendigvis møter behovet til den det gjelder og familien. Yngre personer med demens er ikke en ensartet gruppe og individuell tilpassing av tjenester er nødvendig for å sikre godt tjenestetilbud og sørge for tilstrekkelig støtte og avlastning for pårørende. Yngre personer med demens har ofte et fysisk funksjonsnivå som setter andre krav til aktivitet og de kan bo i familier med yrkesaktiv partner og hjemmeboende barn. Målsetningen er å legge til rette for at yngre personer med demens kan bo i egen bolig så lenge som det er praktisk mulig, og at de der gis mulighet for tilrettelagt fungering og mestring utfra sitt funksjonsnivå.

Avgjørende for å kunne gi gode tilbud til yngre personer med demens og deres pårørende er at det etableres tidlig kontakt mellom innbygger og kommunen. Kommunene har i august i år etablert en ny samarbeidsrutine med Geriatrik poliklinikk på Akershus universitetssykehus. Poliklinikken utreder og diagnostiserer yngre personer med demens. Samarbeidsrutinen skal sikre at det etableres kontakt mellom den som får en demensdiagnose og dens pårørende, og hukommelsesteam / demenskoordinator i kommunen.

Kommunene har også god erfaring med samarbeid med frivillighet for å finne gode aktivitetstilbud til yngre personer med demens basert på den enkeltes individuelle behov, interesser og vaner.

Det er ulike Inn På TUNET tilbud i regionen. Yngre personer med demens fra kommunene har mottatt/ mottar tilbud her, der det har vært ønskelig for den det gjelder og vurdert aktuelt av hver enkelt kommune.

Kompetanse

Kommunene har god erfaring i å jobbe sammen i ulike kompetansenettverk.

Kompetansehjulet i Follo

Demensomsorgens ABC Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse har utviklet opplæringsverktøyene Demensomsorgens ABC og Eldreomsorgens ABC, som er viktige bidrag for å heve kompetansen i helse- og omsorgstjenestene. Kompetansehjulet i Follo har ansvar for organisering av ABC-opplæringen i Follo kommunene. Hvert år arrangeres fagseminar med Demensomsorgens ABC for ansatte i kommunene.

Pårørendeskolen i Follo

Kommunene har egne hukommelsesteam / demenskoordinator. Flere av kommunene arbeider nå med å skalere opp disse funksjonen. Hukommelsesteam / demenskoordinator i kommunen har et kompetansenettverk og de arrangerer blant annet Påørendeskolen i Follo. Ved behov arrangeres det kurs for påørende til yngre personer med demens.

Vurdering av interkommunalt samarbeid for tilbud til yngre personer med demens

Helsegruppen vurderer at kommunene i dag har et bredt og variert tilbud til personer med demens. Samtidig antas det at antall personer med demens vil øke betydelig i årene som kommer og det er avgjørende at kommunene jobber godt med den nasjonale strategien [Demensplan 2025](#). Det må også sikres tilstrekkelig fokus på demensvennlig samfunn i kommunene for å forberede lokalsamfunnet på personer som har hukommelsesproblemer i kommunen.

Helsegruppen vurderer at kompetansenettverkene har en viktig funksjon og sikrer effektive og gode opplæring for kommunenes innbyggere og ansatte.

Yngre personer med demens er en liten, ikke ensartet gruppe. De er like forskjellige som alle andre, de har ulike bakgrunn, erfaringer, funksjonsnivå, bo- og familiesituasjon, ressurser og utfordringer. Når en yngre person får en demens diagnose, bør det være tett dialog mellom kommunen, den det gjelder og dens påørende for å sikre kommunale helse- og omsorgstjenester som treffer den enkeltes behov. Tjenestene skal sikrer at det gis nødvendig hjelp samtidig som det må tilrettelegges

for mestring av nedsatt funksjon. Pårørende skal støttes og avlastes i sin i hverdag. Funksjonsbehov og helhetssituasjon rundt den enkelte, kan endre seg raskt. For å sikre individuelt tilpassede tilbud som kan endres i takt med dette, vurderer Helsegruppen at tilbud til yngre personer med demens best kan ivaretas hjemkommunen. Dersom situasjonen endrer seg og behovet øker vesentlig, kan det være behov for å gjøre en ny vurdering av om samarbeid kan være aktuelt.

